

Guia docent de l'assignatura "Bases ètiques, gestió i qualitat dels 2011/2012 serveis d'infermeria"

Codi: 101805

Crèdits ECTS: 3

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	830 Graduat en Infermeria	OB	1	2

Contacte

Nom : Paola Galbany Estragues

Email : Paola.Galbany@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics per cursar l'assignatura de Bases Ètiques, Gestió i Qualitat dels Serveis d'Infermeria.

La metodologia utilitzada durant el grau d'Infermeria permet treballar els coneixements de manera integrada al llarg de les diferents assignatures.

Objectius i contextualització

Contextualització:

L'assignatura bases ètiques i gestió i qualitat dels serveis d'infermeria és una assignatura de 3 crèdits ECTS i està considerada com a obligatòria dins les directrius generals de Bases de la Infermeria del pla d'estudis, de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a l'obtenció del títol de grau d'infermeria.

La pràctica de la infermeria fonamentada en el "tenir cura" de la persona sana o malalta, de la família o comunitat, mitjançant activitats destinades al manteniment, promoció, protecció de la salut i ajuda en el procés de rehabilitació i reinserció, implica la realització de funcions de caire assistencial, docent, investigador i de gestió de recursos, en l'àmbit d'actuació autònom o independent i també en el de col·laboració amb els diversos membres de l'equip de salut.

El desenvolupament d'aquesta pràctica es du a terme en el si d'un entorn social concret i en el marc d'un sistema de salut basat en uns principis, uns valors i unes normes socials i legals, que interactuen amb els valors de l'usuari i els dels propi professional. Valors que en l'activitat quotidiana, en la presa de decisions sobre atenció de salut, poden entrar en col·lisió i presentar conflictes que facin sorgir dilemes ètics i legals.

Objectius formatius de la assignatura:

- Conèixer les obligacions i les responsabilitats que incideixen en el exercici professional de la infermeria.

- Demostrar la capacitat d'aplicar un anàlisi crític i una rigorosa valoració de les situacions assistencials per tal d'ajudar a l'usuari i/o família a adoptar les conductes més adequades per aconseguir el seu benestar, partint del propi coneixement i el respecte de les normes legals i dels principis ètics, i en especial respectant els drets humans així com els drets de l'usuari.

Competències i resultats d'aprenentatge

1463:E01 - Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.

1463:E01.30 - Argumentar amb evidències científiques la selecció de les cures infermeres més idònies per a una atenció professional adequada a les necessitats de salut de les persones.

1463:E07 - Demostrar que es comprenen, sense prejudicis, les persones: considerar-ne els aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents; assegurar que es respectin les seves opinions, creences i valors, i garantir el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.

1463:E07.17 - Explicar la legislació relacionada amb les cures i la professió infermera.

1463:E07.18 - Identificar els valors, els principis i els dilemes ètics de les diferents situacions plantejades.

1463:E07.19 - Indicar mesures que garanteixen el respecte de les opinions, les creences i els valors dels pacients com a individus autònoms i independents.

1463:E08 - Promoure i respectar el dret de participació, informació i, autonomia i el consentiment informat en la presa de decisions de les persones ateses, concorde d'acord amb la manera en la qual com viuen el seu procés de salut - malaltia.

1463:E08.02 - Explicar els principis ètics i les bases del consentiment informat.

1463:E12 - Demostrar que es coneix el codi ètic i deontològic de la infermeria espanyola i que es comprenen les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.

1463:E12.01 - Explicar els conceptes de deontologia professional, bioètica, fonaments del dret i la legislació espanyola en relació amb l'àmbit sanitari.

1463:E13 - Demostrar que es coneixen els principis de finançament sanitari i socio sanitària i utilitzar adequadament els recursos disponibles.

1463:E13.01 - Descriure i explicar el sistema sanitari espanyol.

1463:E13.03 - Analitzar en diferents situacions els recursos sanitaris i sociosanitaris disponibles.

1463:E16 - Demostrar que es coneixen els sistemes d'informació sanitària.

1463:E16.15 - Seleccionar les TIC disponibles en l'àmbit sanitari per obtenir, elaborar, gestionar, analitzar, planificar i generar informes.

1463:G01 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1463:G01.00 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1463:G02 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1463:G02.00 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1463:G03 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1463:G03.00 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1463:T01 - Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.

1463:T01.00 - Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.

1463:T02 - Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.

1463:T02.00 - Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.

1463:T04 - Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.

1463:T04.00 - Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.

1463:T05 - Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.

1463:T05.00 - Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.

1463:T06 - Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.

1463:T06.00 - Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.

Continguts

Continguts:

Principis ètics de la professió infermera

- Principis bioètics, valors i actituds, i la seva aplicació en àmbits específics de la professió infermera.
- Competències de la professió i Codis Deontològics:
 - Codi ètic de la Infermeria del Col·legi Oficial d'Infermeres de Barcelona:
 - Principis generals de la professió infermera.
 - Relació del professional d'infermeria amb el malalt: principis generals, informació, secret professional i mort.
 - El professional d'infermeria i l'exercici de la professió.
 - Codi Deontològic de la Infermeria Espanyola.
 - Codi ètic del Consell Internacional d' Infermeres (ICE)

Legislació dins l'àmbit sanitari

- Llei General de Sanitat i Llei d'Ordenació Sanitària de Catalunya
- Drets i deures dels usuaris de la sanitat a Catalunya. Antecedents legals i lleis actuals en relació a:
 - La informació sobre la pròpia salut/procés de morir dignament
 - La intimitat i la confidencialitat de les dades
 - El consentiment informat.
 - La història clínica
 - Coneixement dels documents de referència de bioètica: Declaració Universal dels Drets Humans, Informe Belmont, Declaració de Hèlsinki etc.
 - Legislació sanitària davant els dilemes ètics:
 - Identificar les funcions del Comitè d'Ètica Assistencial

La gestió dels serveis i la qualitat assistencial

- L'entorn sanitari i els seus components administratius
 - Concepte de salut
 - Aspectes que influeixen i condicionen la salut

- Sistemes d'atenció de la salut
- Estructura del Sistema Sanitari Espanyol
- El Model Sanitari Català
- La qualitat assistencial en les cures infermeres
 - Concepte de qualitat de l'atenció sanitària
 - Components i indicadors de la qualitat assistencial
 - Control i garantia de la qualitat
 - La implicació de la infermera en la qualitat
 - Les TIC i la prestació de cures de qualitat

Metodologia

- **Activitat dirigida:** Seminaris ABP

La metodologia docent utilitzada consisteix en integrar tot el currículum d'infermeria, prenent com a nucli central les Competències Infermeres i com a metodologia docent l'Aprentatge Basat en Problemes (ABP). **L'Aprentatge Basat en Problemes (ABP)** es du a terme mitjançant sessions tutoritzades i presencials a l'aula (aules en grups de 20-25 estudiants) per analitzar una situació problema i conduir l'aprenentatge. Mitjançant aquesta situació/problema, l'estudiant adquireix habilitats per afrontar problemes, prioritzar i cercar informació, prendre decisions i avaluar la seva activitat. En l'ABP, el rol de l'estudiant és actiu perquè és el responsable del procés del seu aprenentatge. El rol del professor/a és el de facilitador i guia d'aquest procés en el què s'hi contemplen tres etapes:

Primera sessió de tutoria

Elecció d'un escenari o situació per consens: Es lliura als estudiants els resums de les situacions que s'hauran de treballar al llarg de la unitat. Aquestes il·lustren quelcom que li passa a una persona, a un grup o a una comunitat en una situació real.

Exploració de la situació: els estudiants mitjançant una pluja d'idees identifiquen quin és el problema i els aspectes rellevants que hi estan relacionats. També, identifiquen el coneixement previ que tenen d'aquest problema i les àrees que necessiten estudiar més a fons per acabar de comprendre'l i poder-lo afrontar. Per mitjà d'un raonament i anàlisi de les dades, els estudiants es fan preguntes per arribar a formular hipòtesis; identifiquen els objectius i els resultats d'aprenentatge a assolir. Amb aquests elements el grup consensua un pla de treball que ha de guiar el seu pla d'estudi per la segona sessió.

Segona sessió de tutoria

Els estudiants expliquen breument la cerca bibliogràfica, les fonts i els recursos utilitzats en el període d'estudi. El grup discuteix les estratègies individuals de cerca i les fonts de consulta utilitzades per valorar críticament la informació recollida (la reputació dels autors, els mètodes d'investigació utilitzats, els mètodes estadístics aplicats,...). Es discuteix el pla de treball planificat, on tots els components del grup han de tenir l'oportunitat d'explicar la informació que han estudiat. Amb aquesta posta en comú, els estudiants s'estan capacitant per a l'avaluació crítica i correcció del seu coneixement previ, alhora, que desenvolupa l'habilitat d'avaluar críticament el seu raonament del problema. Com a resultat de la discussió han d'extreure un resum de coneixements i abstracció dels principis i els conceptes que puguin ser aplicats a altres situacions anàlogues.

La situació ha de ser tornada a avaluar per revisar el pla d'aprenentatge i justificar la llista d'hipòtesis per veure si són acceptades, modificades o eliminades.

Tercera sessió de tutoria

En aquesta es fa una anàlisi de la situació problema treballada i es fa una síntesi de l'aprenentatge i objectius assolits. Es tracta de contestar les següents preguntes: Què és el que s'ha après de nou treballant el problema? Com es relaciona aquest aprenentatge amb els objectius? Quins principis o conceptes nous s'han discutit? Quins s'han après? Què del que s'ha après ajudarà a entendre diferents problemes o situacions en el futur? Quines àrees d'aprenentatge es van identificar però no es van treballar? Preguntes totes elles que permeten identificar el coneixement assolit i el que encara resta pendent.

Es finalitza aquesta tercera sessió amb l'autoavaluació, l'avaluació entre iguals i la del professor/a.

El casos/problemes que es treballaran a les classes, que es realitzaran del 3 al 28 de maig de 2012, estan relacionats amb els continguts de l'assignatura

- Primer cas/problema: ASPECTES ÈTICS DE LA INFERMERIA
- **Activitat dirigida:** Classes expositives

Es realitzaran tres hores de classes expositives amb la finalitat de clarificar dubtes i relacionar conceptes.

- Dia 13 de febrer de 10-11h a l'aula M5-007 es presentarà l'assignatura
- Dia 8 de maig de 11-13h a l'aula M5-007 es clarificaran dubtes i es relacionaran conceptes amb els casos/problemes treballats.
- **Tutories individualitzades:** es podran concretar de tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Aprenentatge Basats en Problemes (ABP)	23.25	0.93	1463:E01.30 , 1463:E07.17 , 1463:E07.18 , 1463:E08.02 , 1463:E13.01 , 1463:E16.15 , 1463:G03.00 , 1463:T04.00 , 1463:T06.00 , 1463:T05.00 , 1463:T01.00 , 1463:G01.00 , 1463:E13.03 , 1463:E12.01 , 1463:E07.19
Classes expositives	3	0.12	1463:E07.17 , 1463:E16.15 , 1463:E08.02 , 1463:E12.01 , 1463:E13.01
Tipus: Autònomes			
Definició de paraules clau, estratègies de cerca, consulta de bases de dades, lectures comprensives, realització d'esquemes/mapes conceptuais.	45	1.8	1463:G02.00 , 1463:T05.00 , 1463:T02.00 , 1463:T01.00

Avaluació

Sistema d' avaluació per avaluar les competències:

S' organitza en 2 mòduls, cada un dels quals té assignat un pes específic en la qualificació final:

- Mòdul de seminaris, s'avalua de forma continuada i formativa i té un pes del 60%.
- Prova escrita, amb un pes del 40% consta de preguntes obertes i/o tancades d'aplicació de principis i conceptes a partir d'una situació/problema que es lliurarà el mateix dia de la prova

Criteris d'avaluació:

- **PER APROVAR L'ASSIGNATURA** caldrà haver realitzat l'ABP i la prova escrita. La qualificació final és el sumatori de la nota obtinguda en l' ABP + la PROVA ESCRITA. Per tal d'aprovar l'assignatura cal una nota mínima de 5.
- **Definició de NO PRESENTAT:** S'entendrà per no presentat quan,
 - L'estudiant realitza la totalitat del ABP, però no es presenta a la prova escrita (el dia seleccionat per a la seva realització).
 - L'estudiant realitza la prova escrita, però falta al 30% de la Unitat d'Aprenentatge (ABP) que consta de la presentació, discussió i avaluació.

No es realitzaran proves escrites fora de la data anunciada en el calendari d'exàmens de la Facultat de Medicina de la UAB-Grau d'Infermeria (curs 2011-2012)

El tractament d'eventuals casos particulars: Per tractament eventuals de casos particulars es reunirà una comissió avaluadora.

Obtenció de la qualificació final:

El sistema de qualificació finals alfanumèric i quedarà representat de la següent manera:

- Suspens < 5
- Aprovat < 7
- Notable < 9
- Excel·lent > 9

Revisió d'examen:

Una vegada publicada la nota final, l'examen podrà ser revisat per l'estudiant en el període determinat per la "revisió d'examen". No s'acceptaran sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita	40%	1.5	0.06	1463:E07.17 , 1463:E08.02 , 1463:E13.01 , 1463:E12.01 , 1463:T05.00 , 1463:T04.00 , 1463:E16.15
Seminaris ABP	60%	2.25	0.09	1463:E01.30 , 1463:E07.17 , 1463:E07.18 , 1463:E08.02 , 1463:E13.01 , 1463:E16.15 , 1463:G02.00 , 1463:T01.00 , 1463:T04.00 , 1463:T06.00 , 1463:T05.00 , 1463:T02.00 , 1463:G03.00 , 1463:G01.00 , 1463:E13.03 , 1463:E12.01 , 1463:E07.19

Bibliografia

Donat que una de les competències generals que es pretén que adquireixi l'estudiant és la de desenvolupar estratègies per a un aprenentatge autònom (CG2), i que l'activitat dirigida pel docent és l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP), no s'especifica la bibliografia.

En l'ABP l'estudiant ha de fer-se competent en la cerca d'informació i lectura crítica de la mateixa. En la primera sessió els estudiants, en funció del pla de treball plantejat, esbrinen quines són les fonts d'informació

adients per al seu pla de treball. En la segona sessió expliquen les dificultats que han tingut en la cerca i confronten les troballes i evidències. En funció d'aquest treball compartit raonen la idoneïtat o no, de la mateixa.

Aquests són els raonaments fonamentals pels quals no es considera oportú que el professorat presenti un llistat específic de bibliografia.